

**Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника**

Навчально-науковий юридичний інститут

Мироненко І.В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА

методичні вказівки для підготовки до семінарських занять
магістрантів 1-го курсу денної форми навчання
спеціальності «Право»

Івано-Франківськ – 2023

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

Рецензенти:

Зеліско Алла Володимирівна

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права
навчально-наукового юридичного
інституту Прикарпатського
національного університету імені
Василя Стефаника

Банасевич Ірина Іванівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
навчально-наукового юридичного
інституту Прикарпатського
національного університету імені
Василя Стефаника

Мироненко І.В. Актуальні проблеми приватного права: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 1-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право». Електронне видання. Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. 24 с.

Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми приватного права» розроблені на основі навчального плану підготовки магістрів. В посібнику викладені завдання до семінарських занять з дисципліни «Актуальні проблеми приватного права», які включають короткі методичні рекомендації, переліки питань, які виносяться на обговорення на занятті, контрольні питання для перевірки закріплення теоретичного матеріалу. До кожної теми також міститься перелік літератури, а також нормативно-правових актів, які регулюють відповідний вид відносин станом на 25.08.2023 р.

Методичні вказівки призначені для магістрів, аспірантів та науково-педагогічних працівників.

© Мироненко І.В., 2023

© Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	5
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	6
Семінарське заняття № 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗАСАД ПРИВАТНОГО ПРАВА	8
Семінарське заняття № 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЖЕРЕЛ ПРИВАТНОГО ПРАВА	9
Семінарське заняття № 3. ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ ЯК ПРАВОВИЙ ФЕНОМЕН	10
Семінарське заняття № 4. РЕКОДИФІКАЦІЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА	11
Семінарське заняття № 5. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА	13
Семінарське заняття № 6. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА	14
Семінарське заняття № 7. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПАДКОВОГО ПРАВА	16
Семінарське заняття № 8. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	17
Семінарське заняття № 9. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОЧИНСТВА У СФЕРІ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН	20
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	22

ПЕРЕДМОВА

Основною метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми приватного права» є засвоєння правових знань, пов'язаних з професійною підготовкою магістрантів, набуття ними практичних навичок тлумачення і застосування широкого кола нормативних положень. Предметом вивчення дисципліни є комплекс правових норм щодо регулювання приватноправових відносин. Такі правовідносини регулюються нормами міжнародних договорів, нормативними актами національного законодавства, правовими звичаями та прецедентами. Програма дисципліни «Актуальні проблеми приватного права» також враховує новітні положення правової доктрини і практики правозастосування.

Вивчення зазначеної дисципліни ґрунтується на базі правових знань, набутих під час вивчення таких навчальних дисциплін, як: «Проблеми теорії держави і права», «Міжнародне приватне право», «Цивільне право», «Господарське право», «Цивільне процесуальне право», «Господарське процесуальне право», «Право Європейського Союзу» та ін.

Вивчивши дисципліну «Актуальні проблеми приватного права» майбутні фахівці повинні засвоїти основні положення міжнародних договорів та національного законодавства щодо регулювання найбільш важливих приватноправових відносин; навчитися здійснювати тлумачення та застосовування відповідних правових норм; вивчити способи та шляхи розв'язання колізій щодо правового регулювання приватноправових відносин; засвоїти порядок складання правочинів та інших правових документів, а також засоби та механізми захисту прав та законних інтересів громадян і юридичних осіб.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

До тем, винесених на розгляд на семінарських (практичних) заняттях, поданий детальний перелік питань, які будуть розглядатись на занятті, перелік контрольних питань, що носять більш деталізований характер і забезпечують та засвідчують глибше освоєння теми.

Підготовка до семінарських (практичних) занять не вимагає переписування в зошит підготовки до занять положень підручників, публікацій чи статей нормативно-правових актів. *Більш того, магістрантам, котрі при відповіді будуть механічно зачитувати відповідні записи без розуміння їх змісту та не зможуть надати більш конкретні роз'яснення, навести приклади чи відповіді на контрольні запитання, здобудуть низькі оцінки.*

Водночас для надання належних та обґрунтованих відповідей у зошиті рекомендується вказувати повні назви та інші реквізити відповідних нормативно-правових актів, номери та основний зміст необхідних статей тощо. Записи в зошитах рекомендується викладати у вигляді тез та загальних висновків як результату повного опрацювання відповідного матеріалу.

Сформульовані до кожної теми контрольні питання покликані полегшити магістрантам опрацювання матеріалу, надати їм змогу перевірити рівень та якість підготовки, вказати на необхідність додаткового чи більш поглибленого вивчення лекційного матеріалу, положень підручників та нормативно-правових актів.

Дотримання викладених вище загальних рекомендацій сприятиме набуттю ґрунтовних знань з дисципліни «Актуальні проблеми приватного права», розширенню правового світогляду магістрантів, підвищенню їх професійного рівня.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Публічне та приватне право: сучасні підходи до структурування права.
Система приватного права: методологічні підходи та проблеми їх застосування.
Система приватного права і система галузевого законодавства: співвідношення та взаємозв'язок.
- Принципи приватного права.
 - Суб'єкти та об'єкти приватного права.
 - Сучасні концепції приватного права.
 - Доктринальні проблеми виокремлення міжгалузевих та комплексних структурних елементів системи приватного права.
 - Розвиток принципів сучасного приватного права.
 - Розмежування публічних та приватних правовідносин.
 - Система джерел приватного права: загальна характеристика.
 - Нормативно-правовий акт у системі джерел приватного права.
 - Правовий звичай як джерело правового регулювання приватноправових відносин.
 - Правовий прецедент як джерело правового регулювання приватноправових відносин.
 - Застосування судової практики (судового прецеденту) в Україні: сучасні тенденції.
 - Договір як універсальна форма правового регулювання приватноправових відносин.
 - Сучасні тенденції розвитку системи джерел приватного права України. Особливості системи джерел права Європейського Союзу.
 - Генезис прецедентного права.
 - Судова правотворчість: світовий досвід та межі застосування. Місце судового прецеденту в системі джерел права України.
 - Принципи права, правова доктрина та релігійні норми у системі джерел приватного права.
 - Поняття та зміст зловживання правом.
 - Розвиток концепції зловживання правом.
 - Недопустимість зловживання правом як правовий принцип.
 - Проблеми кваліфікації зловживання правом.
 - Правове регулювання недопустимості зловживання правом у законодавстві України.
 - Виникнення та розвиток принципу недопустимості зловживання правом.
 - Форми (види) зловживань правом.
 - Зміст та значення принципу недопустимості зловживання правом.
 - Запобігання зловживанню правом.
 - Правові наслідки зловживання правом.
 - Концепція оновлення Цивільного кодексу України: основні напрямки рекодифікації цивільного права.
 - Оновлення загальних положень цивільного права.
 - Розвиток концепції речового права.
 - Рекодифікація положень договірної права.
 - Рекодифікація правового регулювання позадоговірних зобов'язань.
 - Оновлення правового регулювання господарської діяльності в Україні.
 - Розвиток цивільного законодавства України: основні етапи.
 - Віртуальні активи як об'єкт цивільних правовідносин.
 - Оновлення системи речових прав.
 - Оновлення договірної права.
 - Оновлення системи деліктних зобов'язань.
 - Розвиток сімейного права в контексті оновлення Цивільного кодексу України
 - Адаптація сімейного законодавства України до права ЄС.
 - Сучасні концепції шлюбу та особливості їх правового регулювання.
 - Фактичне партнерство: проблеми та тенденції правового регулювання.

Інститут шлюбного договору: зміст та сфера застосування.
Міжнародна уніфікація правового регулювання сімейних відносин.
Сучасні концепції сімейного права. Співвідношення Сімейного права України та Цивільного права України.
Сімейне законодавство ЄС: система та загальні засади.
Концепція шлюбного договору у англо-саксонській та романо-германській правових доктринах.
Розвиток інституту шлюбного договору в Україні.
Система договорів у Сімейному праві України.
Міжнародні договори України щодо регулювання шлюбно-сімейних відносин.
Проблеми предмета та методу міжнародного приватного права
Проблеми та стадії застосування колізійних норм:
Проблеми встановлення змісту іноземного права.
Проблеми застосування положень іноземного права.
Інститут імперативних (надімперативних) норм у міжнародному приватному праві.
Сучасні концепції міжнародного приватного права.
Місце міжнародного приватного права у системі права.
Доктринальні підходи щодо встановлення змісту колізійних норм у міжнародному приватному праві.
Позитивна і негативна взаємність у міжнародному приватному праві.
Обмеження щодо застосування імперативних норм та положень іноземного права у міжнародному приватному праві.
Позитивна та негативна концепції застереження про публічний порядок.
Основні напрями оновлення спадкового права в контексті оновлення Цивільного кодексу України.
Адаптація законодавства України з питань спадкування до права ЄС.
Інститут заповіту: проблеми та перспективи удосконалення правового регулювання.
Правочини у сфері спадкування.
Спадкування з іноземним елементом: основні колізійні питання, колізійне регулювання, міжнародно-правова уніфікація.
Становлення та розвиток спадкового права в Україні.
Розвиток колізійного регулювання у сфері спадкування.
Спадковий договір: суб'єкти, об'єкт, зміст, сфера застосування.
Міжнародні договори України у сфері спадкового права.
Систематизація законодавства України про інтелектуальну власність: сучасний стан та перспективи.
Рекодифікація цивільного права: оновлення права інтелектуальної власності.
Адаптація законодавства України з питань інтелектуальної власності до права ЄС.
Академічна доброчесність: організаційно-правові засади. Плагіат та самоплагіат: питання кваліфікації.
Забезпечення авторських прав у мережі ІНТЕРНЕТ.
Розвиток законодавства України про інтелектуальну власність.
Законодавство ЄС з питань інтелектуальної власності: загальні засади.
Плагіат і самоплагіат як правові явища: теоретичні та практичні аспекти.
Правові проблеми співавторства при створенні об'єктів інтелектуальної власності.
Вільне використання творів: сутність та тенденції правового регулювання.
Основні напрями та проблеми реформування судочинства в сфері приватноправових відносин.
Адаптація законодавства України у сфері судочинства до права Європейського Союзу.
Право на справедливий судовий розгляд: поняття, зміст та засоби забезпечення.
Ефективний спосіб судового захисту прав та законних інтересів: поняття, зміст та критерії.
Альтернативні способи вирішення приватноправових спорів.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗАСАД ПРИВАТНОГО ПРАВА

Питання для опрацювання:

Публічне та приватне право: сучасні підходи до структурування права.

Система приватного права: методологічні підходи та проблеми їх застосування.

Система приватного права і система галузевого законодавства: співвідношення та взаємозв'язок.

Принципи приватного права.

Суб'єкти та об'єкти приватного права.

Контрольні питання:

Вкажіть критерії щодо розмежування публічного та приватного права?

Яке практичне значення поділу права на «публічне» та «приватне»?

Вкажіть основні суперечності щодо виділення т.з. «комплексних» галузей (інститутів) приватного права?

В чому полягає відмінність системи права і системи законодавства?

Вкажіть основні принципи приватного права?

Вкажіть відмінності щодо кола суб'єктів публічного та приватного права?

Завдання для індивідуальної роботи:

Концептуальні підходи щодо поділу права на приватне і публічне.

Систематизація приватного права.

Система принципів приватного права.

Рекомендована література:

Вступ до приватного права: навчально-методичний посібник / за ред. проф. Є. О. Харитонова. Одеса: Фенікс, 2019. 200 с.

Сивий Р.Б. Приватне право в системі права України: поняття, критерії виокремлення, структура: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л., 2006. 231 с.

Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л.В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.

Галюк Р.Г. Систематизація українського права: поняття та види: дис. к.ю.н.: 12.00.01 / Харківський національний університет внутрішніх Справ. Х., 2015. 182 с.

Дараганова Н.В. Головні критерії розмежування права на приватне та публічне. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 1. С. 10-14.

Бариська Я.О., Попович Т. П., Когут М. Г. Природно-правова і

позитивістська школи права: порівняльний аналіз основних позицій. *Науковий вісник УжНУ*. Серія: «Право». 2018. Випуск 49. Том 1. С. 9-14.

Слабко С.М. Структурування системи права: плюралізм підходів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 1. С. 29-31.

Галюк Р.Г. Співвідношення системи права та системи законодавства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 74. С. 129-134.

Миколенко О.І. Поділ національного права на публічне і приватне право та його теоретичне і практичне значення. *Правова держава*. 2016. № 23. С. 58–64.

Добробог Л.М. Теоретико-правові проблеми розмежування публічного і приватного права. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару*. Дніпро: ДДУВС, 2018. С. 36-39.

Косяченко К.Е., Замкова Д.Р. Сучасні проблеми цивільного права України в інших галузях права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 6. С. 30-33.

Семінарське заняття № 2 (2 год.) **АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЖЕРЕЛ ПРИВАТНОГО ПРАВА**

Питання для опрацювання:

Система джерел приватного права: загальна характеристика.

Нормативно-правовий акт у системі джерел приватного права.

Правовий звичай як джерело правового регулювання приватноправових відносин.

Правовий прецедент як джерело правового регулювання приватноправових відносин.

Застосування судової практики (судового прецеденту) в Україні: сучасні тенденції.

Договір як універсальна форма правового регулювання приватноправових відносин.

Принципи права, правова доктрина та релігійні норми у системі джерел приватного права.

Контрольні питання:

Як співвідносяться між поняття «джерела права» та «форми права»?

Вкажіть межі застосування договору як джерела правового регулювання приватноправових відносин?

Чи застосовуються в Україні правові прецеденти як джерело правового регулювання приватноправових відносин?

Яка роль правової доктрини у системі сучасних джерел приватного права?

Вкажіть основні тенденції розвитку системи джерел приватного права України?

Завдання для індивідуальної роботи:

Правовий прецедент у сфері приватноправових відносин: види, особливості формування та застосування.

Договір як регулятор приватноправових відносин: межі застосування.

Рекомендована література:

Хомюк Н.С. Сучасна система джерел права України: загальнотеоретичні аспекти. Дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.01 / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2015. 217 с.

Клабан В. Сучасна система джерел права України: деякі теоретичні та практичні аспекти. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2015. Випуск 61. С. 24-29.

Легін Л. М. Нормативно-правовий акт: поняття та система ознак. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 21-26.

Саксонов В.Б. Звичай як регулятор відносин цивільно-правового характеру в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*: збірник наукових праць. Випуск 2. К.: НДІ публічного права, 2020. С. 77-83.

Балюк І.А. Правові аспекти визначеності судового рішення як джерела права України. *Науковий вісник публічного та приватного права*: збірник наукових праць. Випуск 1. Т. 2. К.: НДІ публічного права, 2019. С. 3-8.

Коморний О.М. Принципи договірної правового регулювання. *Науковий вісник публічного та приватного права*: збірник наукових праць. Випуск 5. Т. 1. К.: НДІ публічного права, 2018. С. 33-40.

Майданник Р. Вчення про джерела цивільного права. *Право України*. 2017. № 6. С. 53-63.

Бірюкова А.Г. Особливості договору як джерела цивільного права.. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2018. № 33. URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc33/juspradenc33.pdf#page=90>

Панченко С.В. Цивільно-правовий договір як джерело цивільного договірної права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2019 № 42 том 1. URL: https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc42/part_1/juspradenc42-1.pdf#page=87

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ ЯК ПРАВОВИЙ ФЕНОМЕН

Питання для опрацювання:

Поняття та зміст зловживання правом.

Розвиток концепції зловживання правом.

Недопустимість зловживання правом як правовий принцип.

Проблеми кваліфікації зловживання правом.

Правове регулювання недопустимості зловживання правом у

законодавстві України.

Контрольні питання:

Вкажіть основні сучасні підходи щодо розуміння правової природи зловживання правом?

Які основні закономірності розвитку принципу недопустимості зловживання правом?

Як співвідносяться між собою категорії «добросовісність» та «зловживання правом»?

Вкажіть правові наслідки здійснення зловживання правом?

Завдання для індивідуальної роботи:

Розвиток принципу недопустимості зловживання правом у правовій доктрині.

Правове регулювання недопустимості зловживання правом у законодавстві України.

Рекомендована література:

Кот О.О. Проблеми здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Наук.-дослід. ін-т прив. права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака. К., 2017. 550 с.

Буроменська Н.Л. Поняття і правова природа принципу заборони зловживання правом: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Університет економіки і права «Крок». Київ, 2021. 247 с.

Маруніч Г. І. Затягування цивільного процесу: сутність, правові наслідки та способи запобігання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. акад. внутр. справ. К., 2018. 240 с.

Борох Т.С. Зловживання правом в сімейних правовідносинах: дис. ... на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2022. 198 с.

Вертегел Є.П., Куртіш Л.А. Зловживання правом: теоретико-правове дослідження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 20-23.

Хохлова Т.С. Форми зловживання правом: теоретико-правовий аспект. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2020. № 4 (14). С. 23-28.

Поклонська О.Ю., Поклонський А.С. Зловживання правом та його подолання на міжнародному та регіональному рівні. *Журнал східно-європейського права*. 2020. № 83. С. 79-85.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

РЕКОДИФІКАЦІЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Питання для опрацювання:

Концепція оновлення Цивільного кодексу України: основні напрямки рекодифікації цивільного права.

Оновлення загальних положень цивільного права.
Розвиток концепції речового права.
Рекодифікація положень договірної права.
Рекодифікація правового регулювання позадоговірних зобов'язань.
Оновлення правового регулювання господарської діяльності в Україні.

Контрольні питання:

1. Вкажіть основні завдання рекодифікації цивільного права України?
2. Вкажіть основні завдання рекодифікації чинного Цивільного кодексу України?
3. Вкажіть основні напрямки рекодифікації цивільного права України?
4. В чому полягають концептуальні суперечності чинних Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України?

Завдання для індивідуальної роботи:

Оновлення Цивільного кодексу України.
Проблеми співвідношення цивільного та господарського законодавств в Україні.

Рекомендована література:

Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія. За заг. ред. Н.С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. і перероб. Одеса: Гельветика, 2022. 908 с.

Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.

Майданик Р. А. Речове право: підручник. Київ: Алерта, 2019. 1102 с.

Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л.В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.

Косяченко К.Е., Замкова Д.Р. Сучасні проблеми цивільного права України в інших галузях права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 6. С. 30-33.

Черняк О.Ю., Абросімов С.А. Оновлення парадигми договірної права в контексті рекодифікації цивільного законодавства України. *Науковий вісник публічного та приватного права: збірник наукових праць*. Випуск 6. Т. 2. К.: НДІ публічного права, 2020. С. 48-52.

Труба В.І., Морозова С.Є. Теоретичні передумови рекодифікації приватного законодавства України. *Правова держава*. 2020. Вип. 38. С. 86-91.

Ткалич М.О., Толмачевська Ю.О. Рекодифікація цивільного законодавства України: від скасування господарського кодексу і уточнення правового становища фізичних і юридичних осіб до смарт-контрактів і діджиталізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 368-372.

Скрипник В.Л. Теоретичні і методологічні проблеми об'єктів цивільних прав: монографія. Кременчук: ПП Щербатих О.В. 2020. 380 с.

Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435– IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435–15#Text>

Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436–IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436–15#Text>

Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому: Закон України від 15.08.2022 року № 2518-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2518–20#Text>

Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 року № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

Семінарське заняття № 5 (2 год.) АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА

Питання для опрацювання:

Розвиток сімейного права в контексті оновлення Цивільного кодексу України

Адаптація сімейного законодавства України до права ЄС.

Сучасні концепції шлюбу та особливості їх правового регулювання.

Фактичне партнерство: проблеми та тенденції правового регулювання.

Інститут шлюбного договору: зміст та сфера застосування.

Міжнародна уніфікація правового регулювання сімейних відносин.

Контрольні питання:

В чому полягають суперечності чинних Цивільного і Сімейного законодавств України?

Яка концепція шлюбу закріплена у чинному сімейному законодавстві України?

Яка сфера застосування шлюбного договору?

В чому полягають складності міжнародної уніфікації правового регулювання шлюбно-сімейних відносин?

Завдання для індивідуальної роботи:

Правове регулювання фактичних шлюбних відносин в Україні.

Розвиток сімейного права в Україні.

Рекомендована література:

Чернега В.М. Проблеми та потенціал механізму правового регулювання сімейних відносин: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 508 с.

Проблеми сучасного сімейного права: монографія / за наук. ред. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 208 с.

Менджул М.В. Порівняльне сімейне право: навчальний посібник. Ужгород: РІК-У, 2021. 296 с.

Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л.В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.

Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.

Розгон О.В. Договори у сімейному праві України: монографія. К.: Ін Юре, 2018. 301 с.

Пономаренко О.М. Реформування сімейного законодавства в часи рекодифікації Цивільного кодексу України. *Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 березня 2020 року)*. Харків, 2020. С. 192-195.

Антонова О.Р. Конституційно-правове регулювання шлюбу і сім'ї в американських та азіатських державах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 8. С. 111-115.

Бойків І.М. Особливості історичного розвитку правового регулювання фактичних шлюбних відносин в англосаксонській та континентальній системах права. *Науковий вісник публічного та приватного права: збірник наукових праць*. Випуск 5. Т. 1. К.: НДІ публічного права, 2018. С. 81-86.

Менджул М.В. Перспективи уніфікації європейського сімейного права. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. № 3. Vol. 1. С. 186-190.

Митрофанова О.І. Правове регулювання фактичних шлюбних відносин / Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8795

Корельська А.В. Чернега А.П. Проблемні аспекти спадкування у фактичних шлюбних відносинах. *Наукові розвідки з актуальних проблем публічного та приватного права: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 листопада 2017 року, м. Київ)*. Київ, 2017. С. 336-341.

Колісніченко А.С. До проблем рекодифікації Сімейного кодексу України. Учасники цивільних відносин: новації рекодифікації цивільного (приватного) права України: матеріали XIX наук.-практ. конф., присвяч. 99-й річниці з дня народж. д.ю.н., проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 12 берез. 2021 р.). Харків: Право, 2021. С. 329-333.

Чернега В.М. Розвиток доктрини сімейного права та її вплив на законодавця і суб'єктів правозастосування. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 245-250.

Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

Семінарське заняття № 6 (2 год.)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Питання для опрацювання:

Проблеми предмета та методу міжнародного приватного права

Проблеми та стадії застосування колізійних норм:

- кваліфікації колізійної норми;

- взаємність та реторсія;
- зворотне відсилання та відсилання до права третьої країни.

Проблеми встановлення змісту іноземного права.

Проблеми застосування положень іноземного права.

Інститут імперативних (надімперативних) норм у міжнародному приватному праві.

Контрольні питання:

В чому полягають суперечності щодо застосування у міжнародному приватному праві матеріально-правового (прямого) методу регулювання?

Вкажіть основні техніко-юридичні проблеми кваліфікації колізійних норм («первинної кваліфікації»)?

Вкажіть основні техніко-юридичні проблеми щодо застосування норм іноземного права?

Як співвідносяться між собою категорії «позитивне застереження» та «надімперативні норми» у міжнародному приватному праві?

Завдання для індивідуальної роботи:

Сучасні концепції міжнародного приватного права.

Розвиток інституту застереження про публічний порядок у міжнародному приватному праві.

Рекомендована література:

Білоусов Є. М., Яковюк І. В. Міжнародне приватне право. Харків: Право, 2021. 408 с.

Мережко А.А. Наука міжнародного частного права: история и современность. К.: Таксон, 2006. 356 с.

Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.

Стрельцова Є.Д. Теорія і практика уніфікації міжнародного права в умовах глобалізації (міжнародний та національно-правовий аспекти): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.11 / Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса, 2020. 523 с.

Боярський Є.Д. Обмеження застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака. Київ, 2015. 227 с.

Довгерт А.В., Мережко О.О. Методологія міжнародного приватного права. *Приватне право*. 2013. № 1. С. 42-50.

Покора І.Є. Співвідношення та взаємодія матеріально-правового та колізійного методів регулювання в міжнародному приватному праві. *Актуальні проблеми держави і права*: зб. наук. праць. 2012. Вип. 68. С. 432-439.

Кисіль В.І. Колізійне регулювання в сучасному міжнародному праві. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2000. Вип. 4. С. 225-244.

Антонюк Л.О. Місце міжнародного приватного права в правовій системі та його співвідношення з міжнародним публічним правом. *Актуальні проблеми*

держави і права: зб. наук. праць. 2014. Вип. 72. С. 161-170.

Матвеева А.В. Актуальні трансформаційні процеси у міжнародному приватному праві. *Актуальні проблеми права: теорія і практика.* 2022. № 43. С. 64-72

Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>

Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

Семінарське заняття № 7 (2 год.) АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПАДКОВОГО ПРАВА

Питання для опрацювання:

Основні напрями оновлення спадкового права в контексті оновлення Цивільного кодексу України.

Адаптація законодавства України з питань спадкування до права ЄС.

Інститут заповіту: проблеми та перспективи удосконалення правового регулювання.

Правочини у сфері спадкування.

Спадкування з іноземним елементом: основні колізійні питання, колізійне регулювання, міжнародно-правова уніфікація.

Контрольні питання:

Вкажіть основні колізійні проблеми сучасного правового регулювання спадкових відносин?

Вкажіть основні напрямки рекодифікації сімейного права відповідно до «Концепції оновлення Цивільного кодексу України» (2020 р.)?

Вкажіть основні напрямки вдосконалення правового регулювання форми заповіту?

Вкажіть передбачені чинним законодавством України правочини у сфері спадкування?

Вкажіть основні напрямки уніфікації міжнародно-правового регулювання спадкових відносин з іноземним елементом?

Завдання для індивідуальної роботи:

Міжнародно-правова уніфікація спадкового права.

Особливості спадкування окремих видів майна (майнові права, права інтелектуальної власності, віртуальні активи).

Рекомендована література:

Кухарев О.Є. Спадкове право України: підручник. Київ: Алерта, 2020. 362 с.

Кухарев О. Є. Теоретичні та практичні проблеми диспозитивності в спадковому праві: монографія. Київ: Алерта, 2019. 498 с.

Михайлів М.О. Спадкування у міжнародному приватному праві: дис. д.ю.н.: 12.00.03 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Л., 2022. 477 с.

Кухарев О.Є. Ключові питання адаптації спадкового законодавства України до законодавства країн Європейського Союзу. *Європейські перспективи*. 2019. № 2. С. 181-187.

Кравчик М.Б. Сучасні тенденції спадкового права України. *Право і суспільство*. 2022. № 6. С. 92-96.

Сучасні тенденції розвитку спадкового права (порівняльно-правове дослідження): монографія / відп. ред. В.В. Луць. Київ: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2015. 248 с.

Спасибо-Фатєєва І.В. Спадкове право крізь призму судової практики: монографія. Київ, Екус, 2022. 536 с.

Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.

Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Кравчик М., Тур О. Особливості укладення спадкового договору за законодавством України та законодавством країн Європейського Союзу. *Вісник Львівського національного університету. Серія юридична*. 2021. Випуск 72. С. 80–86.

Самойлова І. Спадковий договір: правова природа за законодавством України та країн Європи. *Підприємництво, господарство і право: науково-практичний господарсько-правовий журнал*. 2021. № 3. С. 54-59.

Чепис І.В., Писарева Е. А. Особливості правового регулювання спадкового договору в Україні та зарубіжних країнах. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. Том 1. № 13, 2021. С. 151-155.

Кухарев О.Є. Щодо питання стосовно вдосконалення інституту спадкового договору в контексті рекодифікації цивільного законодавства України. *Нове українське право*. 2021. № 3. С. 72-77.

Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>

Семінарське заняття № 8 (2 год.)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Питання для опрацювання:

Систематизація законодавства України про інтелектуальну власність: сучасний стан та перспективи.

Рекодифікація цивільного права: оновлення права інтелектуальної власності.

Адаптація законодавства України з питань інтелектуальної власності до права ЄС.

Академічна доброчесність: організаційно-правові засади. Плагіат та самоплагіат: питання кваліфікації.

Забезпечення авторських прав у мережі ІНТЕРНЕТ.

Контрольні питання:

Які акти законодавства складають основу правового регулювання відносин інтелектуальної власності в Україні?

Вкажіть основні новели правового регулювання відносин інтелектуальної власності, що передбачені Концепцією оновлення Цивільного кодексу України?

Вкажіть найбільш актуальні на сьогодні завдання щодо адаптації законодавства України з питань інтелектуальної власності до права ЄС?

Вкажіть міжнародні договори із питань інтелектуальної власності, до яких Україні слід приєднатися?

Якими нормативно-правовими актами регламентуються питання академічної доброчесності?

Які основні проблеми забезпечення авторських прав у віртуальному просторі?

Завдання для індивідуальної роботи:

Адаптація законодавства України у сфері інтелектуальної власності до права Європейського Союзу.

Організаційно-правові засади боротьби із плагіатом.

Забезпечення прав інтелектуальної власності у віртуальному просторі.

Рекомендована література:

Право інтелектуальної власності: підручник / За заг. ред. О.І. Харитонової. К.: Видавництво Юрінком Інтер, 2022. 540 с.

Право інтелектуальної власності: підручник / За заг. ред. Булеци С.Б., Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

Мироненко Н. М., Штефан А. С. Ефективність та якість законодавства у сфері інтелектуальної власності через призму кодифікації: науково-практичне видання; НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. К.: Інтерсервіс, 2022. 48 с.

Право інтелектуальної власності. *Концепція оновлення Цивільного кодексу України*. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. С. 30-34.

Красицька Л.В. Плагіат і самоплагіат як правові явища. *Нове українське право*. 2021 № 3. С. 188-193.

Ульянова Г.О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03 / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2015. 433 с.

Рижко О. Поняття, види, класифікації плагіату. *Затиски Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. 2016. № 8. С. 134-150.

Гачкевич А. О., Пенцак П. В. Неочевидні тонкощі ідентифікації плагіату і скандальні промови відомих американських політиків. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 2. С. 12-21.

Резворович К. Р. Право інтелектуальної власності у мережі інтернет: недоліки вітчизняного нормативно-правового регулювання та шляхи його вдосконалення. *Scientific goals and purposes in XXI century seattle*. 2021. № 7-8. С. 225-261.

Капіца Ю.М. Директива 2019/790/ЄС про авторське право в єдиному цифровому ринку та питання адаптації законодавства України. *Інформація і право*. 2019. № 3 (30). С. 65-77.

Логвиненко М. І., Диковець А. В. Правові проблеми захисту авторських прав від піратства в мережі інтернет. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 2. С. 5-11.

Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20>

Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів від 24.07.1971 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text

Всесвітня конвенція про авторське право від 06.09.1952 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text

Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право від 20.12.1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770#Text

Директива ЄС 2004/48/ЄС від 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності. URL: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20

Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення: лист МОН України від 15.08.2018 року № 1/11-8681. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>

Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти: лист МОН України від 24.10.2017 року № 1/9-565. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/npa/5a1fe9d9b7112.pdf>

«Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», затверджене наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 27.09.2022 року № 529. URL:

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

«Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введений у дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 27.09.2022 року № 530. URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

«Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введений у дію наказом ректора Прикарпатського національного університету

Семінарське заняття № 9 (2 год.)
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОЧИНСТВА У СФЕРІ
ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Питання для опрацювання:

Основні напрями та проблеми реформування судочинства в сфері приватноправових відносин.

Адаптація законодавства України у сфері судочинства до права Європейського Союзу.

Право на справедливий судовий розгляд: поняття, зміст та засоби забезпечення.

Ефективний спосіб судового захисту прав та законних інтересів: поняття, зміст та критерії.

Альтернативні способи вирішення приватноправових спорів.

Контрольні питання:

1. Як співвідносяться поняття «вид судочинства» та «форма судочинства»?

2. Вкажіть проблемні аспекти правового регулювання підсудності у чинному законодавстві?

3. В чому полягає зміст категорії «право на справедливий суд»?

4. Яким правові наслідки обрання неефективного способу судового захисту прав та законних інтересів?

Завдання для індивідуальної роботи:

Міжнародно-правова уніфікація правового регулювання підсудності приватноправових спорів.

Розвиток правового регулювання медіації в Україні.

Особливості здійснення цивільного судочинства в умовах воєнного стану.

Рекомендована література:

Цивільне право і процес: сучасний стан та шляхи удосконалення: монографія. Львів: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти НУ «Львівська політехніка», 2019. 190 с.

Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л.В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2022 р., Чернівці) / редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці: 2022. 810 с.

Цивільне процесуальне право України: підручник. Вид. 2-ге, переробл. та

допов.: у 2 т./ за заг. ред. М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2021. Т. 1. 330 с.

Цивільне процесуальне право України: підручник. Вид. 2-ге, переробл. та допов.: у 2 т./ за заг. ред. М.М. Ясинка. К.: Алерта, 2021. Т. 2. 572 с.

Мазаракі Н.А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с.

Мисишин А.В. Визнання та виконання рішень іноземних юрисдикційних органів крізь призму зобов'язань України за угодою про асоціацію з Європейським Союзом. *Науковий вісник публічного та приватного права: збірник наукових праць*. Випуск 2. К.: НДІ публічного права, 2020. С. 67-71.

Корнесюк М.В., Жура В.А., Степанюк К.І. Щодо питання про медіацію як альтернативний спосіб вирішення трудових спорів. *Науковий вісник публічного та приватного права: збірник наукових праць*. Випуск 6. Т. 1. К.: НДІ публічного права. 2020. С. 80-86.

Гулик А. Г. Примирні процедури як одна з можливих форм оптимізації цивільного судочинства. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 184-188.

Гулик А. Г. Поняття оптимізації цивільного судочинства: огляд концептуальних підходів. *Публічне право*. 2020. № 2. С. 121–128.

Шишка Н.В. Поняття «медіація» як альтернативна форма вирішення спорів: до проблеми праворозуміння. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. С. 297-301.

Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435– IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 року № 2147–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Відповідно до «Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», індивідуальні завдання включають:

- *реферат (есе) за вузько-спеціальною проблематикою;*
- *бібліографічний опис наукових поглядів та їх коротка анотація;*
- *узагальнення судової практики.*

Вибір магістрантом індивідуальної роботи здійснюється за погодженням з викладачем, який проводить семінарські заняття. Магістрант обирає одну із тем навчальної дисципліни та вид індивідуального завдання. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи магістр здійснює викладач, який веде практичні заняття. За індивідуальну роботу магістрант має можливість отримати максимально 5 балів.

Виконані індивідуальні завдання за тематикою дисципліни **слід подавати на семінарські заняття, на яких розглядаються відповідні теми.** Подача виконаних індивідуальних завдань в кінці семестру допускається виключно з дозволу викладача.

Тематика рефератів (есе), які пропонуються до індивідуального виконання, розміщена у розділі «Тематика та зміст семінарських занять» даних методичних вказівок. Використання даної форми індивідуальної роботи забезпечує формування у магістрантів самостійного мислення та логічності застосування наявного фактичного матеріалу.

Під час оцінки результативності написання реферату (есе) враховується наявність власного бачення щодо розуміння винесеної для опрацювання тематики.

Загальні вимоги щодо реферату: формат - .pdf (для електронної форми), шрифт – Times New Roman, розмір шрифту - 14, міжрядковий інтервал – 1,5, вирівнювання – двостороннє по ширині тексту. Текст реферату повинен бути належно відформатований та не містити граматичних і оформічних помилок.

Реферат складається із «Вступу», основної частини, «Висновків». У кінці додається «Список використаних джерел», на початку «Зміст» із нумерацією сторінок структурних частин.

У «Вступі» розкривається мета дослідження, відображається актуальність теми, дається характеристика напрацьованих по даній темі. Основна частина має бути виконана у вигляді одного розділу. Виклад матеріалу повинен бути систематизованим, чітким, лаконічним та логічним. У «Висновках» слід висвітлити результати проведеного автором дослідження. Список використаних джерел має налічувати не менше ніж 5 джерел, із них не менше 3-х – повинні бути опубліковані протягом останніх трьох років.

Об'єм «Вступу» – одна сторінка, основної частини – до восьми сторінок, «Висновки» — одна сторінка.

Тематика завдання «бібліографічний опис наукових публікацій та їх коротка анотація»

- Сучасні теорії приватного права;
- Гармонізація та уніфікація приватного права;
- Правове регулювання недопустимості зловживання правом у законодавстві України;
- Рекодифікація цивільного законодавства України;
- Розвиток сімейного права в Україні;
- Сучасні концепції міжнародного приватного права;
- Розвиток спадкового права в Україні;
- Сучасні проблеми права інтелектуальної власності;
- Основні напрямки судової реформи в Україні;
- Розвиток правового регулювання медіації в Україні;

Узагальнення судової практики – здійснюється відповідно до тематики питань, що призначені до розгляду на семінарських (практичних) заняттях.